

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:
Kül-monostorutca 181. szám.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor n. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára évi negyvedre 3 ft. o. 6.
Hirdetési ár: 5 hasábol sorát 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. 6. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.
A nyilvántartott cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez csatolnandók.

KIADÓ-HIVATAL:
Könyvtárca, STEIN J. könyvkereskedése.

A helyzet.

○ A tegnapi esti postával veit tudósítások felette fontosak. Az idő rövidsége miatt csak főbb részbe szorítva a töredékesen adhatjuk. Im itt következzék:

— Páris, jul. 14. A „Moniteur” az alkudozások menete fölött türelmetlenkedő közvéleményt lecsillapítandó, következőket írja: Az alkudozások, a Napoleón és Poroszország közt folyóvást tartó legjobb viszony alatt, még mindig folynak; a porosz király saját föltételeihez erősen ragaszkodik. — A „France” a „Moniteur” eme cikkében a Francia- és Poroszország közti jó egyetértést látja megerősítve, mely jó egyetértést Ausztriát valószínűleg utolsó reményétől fosztja meg. — Azon helyzet, melybe Ausztriát a németországi események hozták, kevés reményt nyújt a porosz kapzsiság ellenében.

— Páris, jul. 14. Több péntek esti lap írja, hogy Francia, Olasz- és Poroszország megegyeztek arra nézve, minő javaslatokat tegyenek Ausztriának. Hozzáteszik ugyanazon lapok, hogy Ausztriának a szövetségből való kizárása ama három hatalom közt elhatározott dolog.

— Bécs, jul. 14. A tegnapi „Moskauer Ztg” írja: Oroszország nem óhajtja az európai egyensúly megváltoztatását. Oroszország nem tekintetne úgy mint azelőtt, Ausztriát s Poroszországra, ha ezek Franciaország eszközeivé lennének. Ausztria legyőzése felbontja az európai egyensúlyt. Poroszországnak északi Németországban való hatalma nyugtalanítja Oroszországot. Oroszország beleszeretete még nem azt bizonyítja, hogy Oroszország közönyös.

— A bécsi „Presse” 14-én írja: Franciaország közvetítése legalább most véget érte. Ausztria, saját erejére és szívósságára utalva, el van határozva a legőriásibb erőfeszítésektől se riadni vissza, hogy európai nagyhatalmi állását megtartsa.

— Bécsből 14-ről távirják: Froissard tbc, ki ide érkezett, ma ismét a porosz király főhadiszállására siet.

— Albrecht főherceg 13-kán este betegesen érkezett Bécsbe, s 14-én se hagyhatta el az ágyát, minélfogva a haditanács e nap nem tartatható meg.

— Gundenburgból jul. 13-dikáról távirják: Hiteles hírek szerint a porosz előhadak ma reggel óta Reigernben vannak, vasútállomás Bécs és Brunn közt.

— A poroszok a Saalen áttörtek. A bajorok vesztesége jelentékeny.

— Florenz, jul. 10. A Borgoforte elleni működést folytatják. A reze gróf a főhadiszállásra érkezett.

— Brescia, jul. 10. Ma reggel az osztrákok nagy kémszemlélt tartottak tüzésséggel együtt Lodronnál, az önkényesek szuronnyal ütést visza. Azon tulig, melyet az önkényesek megszállottak. Garibaldi sebe miatt kocsin jelent meg a harcban.

— Utólagos tudósítások jelentik, hogy Rovigoból kimentek az osztrákok és ott hagyott ágyukat beszegeztek.

— Brescia, jul. 10. Ricassoli báró, miniszterelnök, ma Garibaldihoz utazott.

— Königrätz várát a poroszok ostrom alá vették.

— A „Constitutionnel” londoni tudósítója szerint Ausztria Birminghamban és Anglia más városaiban jelentékeny mennyiségű ágyut és hátultöltő puskát vásárol. Poroszország pedig 40,000 amerikai puskát rendelt meg, a melylyel egy perczben tizenkettőt lehet löni.

— A „France” jul. 12-kén írja: Klappa tábornok, miután jelen volt a sadowai ütközetben, tegnap Párisba érkezett.

— A „France” egy bécsi jul. 11-ki távirata jelenti: Az osztrák hadsereg nagy része kivonult a velenzei területről, s csak csekély helyőrséget hagyott hátra. Az olasz hadsereg nem fog ellenállásra találni.

— A „Fremdenblatt” ezt a különös hírt közli: Ugy hallja, azzal a szándékkal foglalkoznak, hogy Görgey re bizzák a magyar önkényesek vezérletét, s ez készen nyilatkozott (?) az ajánlat elfogadására.

Porosz invasio.

Midőn pozsonyi t. levelezünk alábbi tudósítását közreadjuk, lehetetlen arra pár megjegyzést nem tennünk.

Hogy a poroszok Brünnt elfoglalván, a morvaországi helytartóságnak és katonai parancsnokságnak Pozsonyba költözése — mit más lapok telegrammja is igazol — a pozsonyiak hangulatára alteráló szellemben hat, annyival kevésbé bámuljuk, mivel Pozsony a magyar kir. városok közül legközelebb esik a szintén s még nagyobb mértékben alarmozott Bécshez és magához a hadműveletek teréhez. De ezen inkább közigazgatási jellemmel bíró hatóságok átköltözése egyenesen Pozsonyba bármily feltűnést okozzon is, nem tartozik a katonai hadműveletek körébe s e tekintetben nincs jelentősége; az egyszerű költözése azon szomorú helyzetnek, melybe az örökös tartományok közül immár Morvaország is jutott a szerencsének az austriai fegyverektől való kegyetlen elfordulása folytán, s ha e hatóságok Bécs helyett Pozsonyba választották menekvésü célpontul, ez még nem jelöl stratégiai vonalt. A mi pedig azon hírt illeti, miszerint a Vág völgyén egy porosz hadosztály akarna benyomulni, ezzel levelezünk kétségtelenül szintoly híven jellemzi a pozsonyiak — igen természetesen — izgatottságát, mely ily rendkívüli helyzetben a közhangulatot rendes medréből kiirasztván, önkényt hozza magával az idegekre ható mindenféle hírek sorát. De — ha szavunk eljutna Pozsonyba — bátrak volnánk megjegyezni, hogy nézetünk szerint az ottani kedélyeknek oly mérvbeni izgalma, mely bárkit is a vándorbot megragadásáig alterálhatna, teljesen igazolhatlan és sajnos önzigazs, melytől óvakodni kell.

Hitünk szerint egy porosz invasiótól Magyarországnak nincs mit tartania! Ha kedvök volna is a poroszoknak a harcztért ide áttenni, s ha sikerülne is — a min kétkedünk — a dunai osztrák hadsereget Magyarországra visszanyomni, Berlinben kétszer megfontolandják, mielőtt elhatároznák, hogy a magyar királyság határait átlépjék s a háboru nyomorait velünk is éreztessék.

Bismark ur ezt csupa politikából sem fogja tenni, s miután kormányja nevében azt hirdeti, hogy Poroszország „csak a német egységért” küzd, s a német terület határain tul mindenfelé a béke augyalát tiszteli, tehát mit akarhatnának Magyarországon, mely nem tartozik a német Bundhoz!

A német terület a Lajthánál végződik, s a háboru, mit most német belháborúnak neveznek, más jellemet s más nevet nyerne, ha Magyarországot a poroszok bele kívánnak keverni e háboruba. De hogy ezt valóban „kívánnák” — ismételjük — bátran kétségbevonhatjuk.

Legkevésbé sem vehető tehát komolyan azon hír, mintha a Vág völgyén egy porosz hadosztály lenne benyomulandó, s ha mindjárt ugy volna is, kár lenne egyetlen családnak is elhagynia tűzhelyét, kivált a szegényebb néposztályból, mert különben is a hadjárat irtózatok korunkban a régi irtóháboruk, török- s tatárjárás sat. vad eszméjével csak feleslegszó phantasia segélyével azonosíthatók, de voltaképpen ma már még a nyers erő ezen szomorú küzdelme is humanisticusabb elvek — legalább elvek — parancsoló uralma alatt áll, s maguk a bécsi lapok felszólaltak, s calamitásnak nevezik, hogy Bécs és környéke egy eshetőlegesen invasio rémedelmei által alarmoztatott, s még hozzá idő előtt és helyes ok nélkül, mert a mint utólagosan kisl Stockerau és Oberholabrunn lakosságának megfutamodása a birodalmi főváros felé ugynevezett „vak láрма” szüleménye volt és pedig igen szerencsétlen szülemény, mert ha a nép, csekély értékű felkelhetőségét szekerre rakva, továbbmenekül, sok tekintetben csak képzelt veszélyek elől valódi nyomorba veti magát, s nem csodálkozunk, ha egy pár utóbbi bécsi lapban már komoly felszólalásokat veszünk ez esztelen népvándorlás ellen. (A „Neue Fr. Presse” szerkesztője, ki exporosz, Pozsonyba menekült s onnan szidja a bécsieket, hogy nem szégyenlik magukat gyáván megfutamodni s vándoruttra kelni.) Mi tehát nem lehetünk különbösek a legkisebb jelenség iránt sem, mely a Lajthán teli panique erre felé való elragadására mutathatna, s reméljük, hogy a közönség higgadtabb felfogását királyságunk nyugati határain nem fogja megzavarni még

a sem, ha — a mit nem remélünk — szemtanui lennének annak, hogy a burkusok már a Lajthából itatják lovaikat.

Ismételjük — és bajosan hisszük, hogy csalódjunk — a magyar királyság oly jellemű terület, melyet a poroszoknak már politikai okoknál fogva respectálniuk kell, mert ennek megsértése által a fennen hirdetett „nemzetegység” eszméjénél jóval több lenne azon zászlóra írva, a mit a berlini, így is elég vakmerő politika lobogtat.

Tétek ugyan már régebben kísérletek arra, hogy a magyar szent korona területe a német szövetség területébe — Csehország stb. példájára — bevonassék. Hogy egyebet ne említsünk, az 1849. május 17-én tartott berlini conferentiákban Ausztriának a német szövetségi államok azon indítványt tették, hogy egész területével lépjen be a szövetségbe, de Ausztria akkor ez indítványt határozottan visszautasította. Később maga Ausztria kívánta volna 1850. martius havában, hogy az ujra szervezendő német szövetségbe minden, még nem-német államaival is, belépessen, de bármily kedvező thema is vala egyidőben a német publicisták előtt beszélni „Németország feladatáról a fekete tengerig”, képtelenségnek bizonyult be Magyarországot beolvasztása Németországba, s maga a Bundes-acta mondja, hogy a szent István birodalma Németországon kívül esik, s az — Frankfurtból tekintve — külföld! Igaz ugyan, hogy Bismark ur a világot nem Frankfurtból, hanem Berlinből nézi, de tökéletesen meg vagyunk győződve, hogy minden szerénytelensége mellett se álmódzik oly eszmével, mely már rég képtelenségnek bizonyult be, s melynek fölmélegítése a német háborúból európai háborút keltene ki, mely legelőször is a jogtörő, s növekedő tulsulya miatt már is nem jó szemmel nézett Poroszországot fogná — minden gyorspuska daczára — elmorzsolni, s tán oda reducalni, a hol állott Fridrik-Vilmos (II. Fridrik apja) alatt, midőn azon állam összes népessége még csak három millió ember, s összes államjövödelme két millió 400,000 tallér volt.

Halmágyi Sándor.

Pozsonyi t. levelezőnkül tegnap reggel következő tudósítást kaptunk, melyre megjegyzéseink mai szemlénekben olvashatók.

Pozsony, július 13. 1866.

Szokatlan sürgés-forgás, mindenfelől pakk-szekerek érkeznek, cseh, morva és bécsi menekültek foglalják el a szállodákat, illetett arcok s mindentől azon gyűvűs vélemény, hogy a balsors a poroszokat rövid idő alatt hozzánk (?) is elhozhatja, sőt már híre is járt, hogy egy hadosztály a Vág-völgyén (?) le utban volna. E lehangoltságot nem kevésbé emelte az, hogy a katonai főigazgatóság (General Commandó) Brünből rögtön ide tette át; az egész tisztai kar ugyazólva véletlenül temet ide, s itt sok törzstiszt látható.

A hírlapok általános ballgatásából mindenki azt következteti, hogy vagy a jelenben, vagy a legközelebbi időben rendkívüli nagy eseményeknek lehetünk tanúi, sőt azon esetben, ha az ellenség Bécsét is megszállná, nem egy pozsonyi gondolkodó tovább utazásra, a félénkebbek és gondosabbak itt is rendezgetik magukat, hogy eshető percben készen legyenek. Most délután, midőn az indóházhoz mentem, szintén száznál többre menő cseh szekerek találtam és mindenik gabonával volt terbelve. A gymnasiumi és reáliskolai ifjúságot vizsgák tétele nélkül haza bocsátották. — Császárné 6 Fel-sége ma délután 3 órakor utazott itten át vissza Pestre külön vonaton; az indóháznál a polgári és katonai főtisztviselők várták, 6 Felsége felőrt mutatott itt, ez idő alatt folytonosan a szállító udvari kocsik ablakánál állt, a közönség számos izben éljenzett. 6 Felsége fekete magyar kalpagot viselt és fekete selyem szoknyát. A korona-herceg osztrák nyári ruhában volt, fején szírké magyar kanász kalappal, melyet pávatoll díszített; szintén a kocsik ablakánál állott szakadatlanul s éljenzékör mindannyiszor kalapot emelt. Császárné 6 Felsége kezében mezei virágokból kötött bokrértát tartott s bájos szende szépségeért igazán elmondhatni, hogy nemcsak a magyarok, de szépek királynéja is.

A kihagyásokért, bocsánat! Szerk.

Porosz lapok a königrätzzi csatáról.

A porosz hivatalos „Staatsanzeiger” njabb tudósításai a király főhadiszállásáról Horzitzból a königrätzzi csatáról, így hangzanak:

„Az eddigi hivatalos jelentések szerint megvan állapítva, hogy 18—20,000 fogoly, 120 ágyú és bárom zászló van a mieink kezei között. Még mindig hoznak nagy számmal foglyokat. Az egész ellenséges hadsereg harcban állott a porosz csapatok ellen; bizonyítják ezt a minden osztrák hadtestből ejtett foglyok. Benedek tbsznagy, ki a maga részéről támadni készült e napon, a helyszínén maga vezérelte az osztrák hadsereget. Midőn d. u. 2 óra felé az ellenséges, rendkívül erős positio ellen a Bistritz megett roham intézték, s az osztrák-szász hadsereg visszavonulásra kényszerített, király 6 felsege maga lépett az üldöző lovasság élére; ennek folytán az ellenség visszavonulása gyors futással változott át. A megsebesült osztrák parancsnokok között említik Vilmos és József főbgeket, ugy szintén Thun és Festetics gróf hadtest-parancsnokokat. Windischgrätz hg tbc megsebesült, és el van fogva. Binder és Catty ezredek elestek. — Horzitzból jelentik jul. 4-ről este: Gablenz altábornagy 6 felsege főhadiszállására érkezett, Benedek tbsznagy megbízásából fegyverszünetet kéri. A király főhadiszállásán vannak, a szász-weimari nagyherceg, ki a tegnapi csatánál is jelen volt, ugy szintén a mecklenburg-schwerini nagyherceg, s a szász-coburg-gothai herceg. A tegnapi nap lélek-emelő jelenetei közül a király találkozósa a korona-herceggel a csataterén mély benyomást tett minden szemtanura. A találkozás még esti 8 órakor történt meg, miután a korona-herceg parancsnoksága alatt álló második (sileziai) hadseregnek sikerült az ellenséges jobb szárnyat megkerülni és visszavetni. A szívélyes ütköztetés és viszontlás öröme után a királyi atya a csataterén maga függesztette fia mellére az érdem-rendet.”

A königrätzzi csatáról a porosz „Volks Ztg.” tudósítója a következőket írja: „Minthogy az osztrákok minket július 3-kán meg akartak támadni, elhatároztatt, őket megelőzni és erős állapontjuk felé, mely Benedek egész hadserege és a szászok által volt védve, előnyomulni. Hadseregünk következőleg volt felállítva: A derek hadat képezte a 3., 4. és 8-dik hadosztály, az 5-dik és 6-dik által követve; a balszárnyat a 7-dik hadosztály egymaga, a jobb szárnyat Herwarth tábornok azon csapatai, melyek az összefutkozás kezdetéig megérkeztek. Egy hullámszerű, dombos terület, melyhez a hozzáférhetet nehézségeket lektüzdendő szorulatok képeztek, különösen a sadowai szoros foglaltatt el az osztrák által. A magaslatok körüli számos ellenséges tüzérsg által voltak megzavart, kik a küzdelmet öldöklő tüzeléssel nyitották meg, a nélkül, hogy a porosz ágyúk hatályosan viszonzhatták volna. Reggeli 6 órakor kezdődött meg a küzdelem az ellenséges ágyúk folytonos öldöklő tüzelése közt. A király nemesokára rá megjelent a csataterén, hogy ömaga vegye át a főparancsnokságot. 6 csapatok felkészült felkiáltásai által fogadtatt. Nemesokára előnyomultak gyalogos badoszlopaink a támadásra, mi mellett azon terhes feladatot kelle megoldaniuk, a mocsáros Bistritz-patakon, a torlaszok és az erdős megyék mögött elrejtődzött osztrák gyalogság tüzelése közt, átkelni. Így a támadás a homlokzatra csak lassan haladhatott előre. Az ellenség azonban felhasználta ezen kedvező körülményt, és tulerővel tört az oldalába előnyomuló csapatokra. Nevezetesen a 7-dik hadosztály e mellett Benateknél roppant veszteségeket szenvedett, de mégis bevette az előtte elterülő magaslatokat. A hadosztály maradéka állítólag egészen tiszták nélkül maradt volna. Végére, délutáni kettőkor megdördültek a testőrség ágyúi az osztrákok jobb szárnyára, mely Königinhofból Horzínowesen át a korona-herceg vezérlete alatt a magasan fekvő, jól megvédett Liga falu felé nyomult. Ujabb élénkséggel törték azért a többi, már elbágyadt csapatok is előre, melyek már éji 12 óra óta uton voltak és már nyolcez órája küzdöttek minden élelmezés nélkül. A 3-dik hadtest fölvaltotta a derek had csapatait, de kevés veszteséget szenvedett, minthogy az osztrákok már Königrätz felé visszavonultak. Mihelyt csapataink az ellenséges állás magaslataira értek, összes lovasságunk és lovas tüzérsgünk az Elben visszavonuló ellenség tüzésére kilépett, úgy, hogy a mi csapataink is nemesokára átlépték az Elbét. A győzelem oly elhatározónak tekintetik, hogy kérdéseessé lett, vajon az osztrákok képesek-e még csatát vívni. — Nyolcez órakor csapataink tanyát tűtöttek a meghódított csataterén és 8¹/₂-kor minden tanyából föl-

hangzott az évek: „Hála neked Uristen.” Négy óra felé találkoztak a csatatéren a király, Frigyes Károly herceg és a koronaherceg; megható találkozás volt ez. — A csatát borzasztó látványt nyújt. Órányi távolságokra emberek és lovak kerülnek el, némely helyeken sűrűn egymáson fekszenek a hullák. A lovak sorban fekszenek a csatatéren. Még most este érkeznek sebesültek a városba, mely felében kórház és még mindig nincs minden eltakarítva a csataterőről. A győzelem nehéz volt, de Poroszországnak jövőt ígérő napja. A veszteségek száma mindkét részen nagy, de még nincs megállapítva. Hüller-Gärtingen tük, Heinichen ezredes a svéd dráganyosoktól elesetek és sok más tiszt. Az osztrákok közül 40,000 ember volna harcokképtelen; eddig 8,000 fogoly érkezett be. Mindenütt hallani egyes csapatok teteteiről, így egy üteg 12 ellenséges ágyút foglalt el, egy szakasz gyalogos 500 foglyot ejtett stb. Még mindig érkeznek foglyok, a tisztek száma köztük nagy. — Épp most kocsizik be b. Gablenz altábornagy a városba, egy osztrák törzstiszt és két porosz tiszt által kísérve, hogy alkudozást kezdjen.

Hadi krónika.

Északi harcztér.

A „Kamerad” írja Bécsből, július 12-ről: „A poroszok előcsapata ma délelőtt Brünnbe bevonult, mintán b. Edelsheim vezérőrnagy lovas hadosztálya ama porosz csapatnak egész útjában sok veszteséget okozott. (E hír visszavonatot.)

Az a porosz sereg, melynek itt előcsapatjáról szó van, alig erősebb 50,000 embernél.

Azután a „Kamerad” úgy számít, hogy mivel Brünn a béke időn öt katonai napi járó föld Bécsből, s az ellenség haladását b. Edelsheim akadályozza, az ellenség eme csapata alig érkezhetik bamarább Bécshez, mint 8—10 nap alatt, ha a 10. hadtest is Gablenz alatt útjába nem fog állani. Ezenkívül már érkezni kezd a déli hadsereg is, melynek nagysága 15-ig Bécsben lesz. Így az ellenség ezen hadszólopától mitsem lehet tartani. A poroszok nagyon megosztják erejüket.

A Brünnbe érkezett emez egyik hadszólopon kívül egy másik Olmütz, egy barmadik Prágától déli irányban, egy 4-dik nyugati Csehországba tart. Az északi hadseregről érkezett hítelek tudósítások szerint azon hadsereg mindenik hadtestében még mindig több van 25,000 embernél. (hadilábon mintegy 35,000 szokott lenni.) A szellem a legjobb.

A 12-dik huszárezred alezredes, gróf Herberstein, az ellenség tábori postáját elfogta fontos levelekkel s a személyzet is kezére került. Bécs azért még sincs oly közelről fenyegetve, mint az ellenség ily közelségéből következtetni lehetne. Bécs hatalmas védőbástyája a Duna. A kormány már rég kiterjesztette gondjait a floridori hídfő megerősítésére. És most kitűnik, hogy e gondoskodás nem volt felesleges. A „Kamerad” igyekszik a bécsiek aggodalmait eloszlatni és őket a bekövetkező eseményekre nézve megnyugtani. A „Kamerad” számítása szerint Olmütz körül mintegy 160,000 ember van koncentrálva. Az osztrák sereg egy részét a königgrätzi csata után Bécs felé vették utjokat, míg másokat a josefstadti és königgrätzi várak fogadtak magukba.

A porosz működő hadsereg mindent összevéve, legfeljebb 260 ezerre rug. Ebből legalább is 160,000 embert kell figyelő hadsereg gyanánt Olmütz előtt hagyni. 30,000 szükséges a csehországi várak cernirozására; 20,000 pedig Prágában és Csehország azon városaiban kell, hogy visszamaradjon, hol a poroszok raktárakkal bírnak.

E szerint csak 50 ezer emberről haderő az, melylyel a poroszok Bécs ellen működhetnének.

Ha a poroszok Bécs ellen nyomulnak, akkor két választásuk van: vagy forcírozni a floridori erődt, vagy pedig valahol máshelyt a Dunán hidat verni.

Az első illetőleg a „Kamerad” (a floridori erődt) oly erősnek tartja, hogy az képes volna csekély védelmi erő mellett is bármily erős támadást több ideig sikerrel kiállani. A déli hadsereg pedig szintén csak nem maradt Velencében; ha pedig fel jön, akkor az majd elbánik a poroszokkal.

A másik eset volna: ha a poroszok — Bécsben alul vagy felül a Dunán hidat vernének. De a Dunán hidat verni nem oly könnyű dolog. Napoleon is 1809-ben csak roppant erőfeszítés mellett bírta a Dunát áthidalni; pedig Napoleon akkor Bécsben volt és minden szükséges eszköz rendelkezésére állott.

— A „Kamerad” fel van hatalmazva annak közlésére, hogy oszár 8 Felsége a leghatározottabb parancsokat adta ki, hogy a cs. kir. fegyvertárban levő puskák hátulról töltő fegyverre alakítsanak át, s az elkészítendő azonnal az északi hadsereg gyalogságának felfegyverzésére küldessenek. Nem a porosz, hanem a Lindner-féle rendszer szerint alakítottak át.

Ugyanazon lap írja, hogy a Lindner-féle puskák az egész hadsereg fegyverzetét elfogadtatták véglegesen jul. 9-én, s már megtették az intézkedések, hogy rövid idő alatt a hadseregnek legalább nagyrésze ezen fegyverrel látszassék el.

Azonban — teszi hozzá a „Kamerad” — még ezen kitűnő, és — a mi kiemelendő, könnyen kezelhető puskák elfogadásával nincs megtevé min-

den. A hadseregnek jó vezérekre van szüksége, és más taktikára. E részben közli a „Kamerad” a hadsereg egy felsőbb tisztjének hozzá küldött véleményét, mely így szól: „Ezen fegyverek bírása előny, de még nem kezesség a győzelemre. A legfontosabb és döntő tényező mindig a helyes vezérlés, s a csapatoknak nagyban és kicsinyben való helyes használása, azaz: az ellenfélnek, területnek és minden viszonyoknak kiszámított tekintetbevétele. Ha pl. az ellenség gyalogságának sokkal jobb a fegyvere, akkor sajnos tévedés saját gyalogságunknak rohanó támadása. Először csak tűzértséget kell ilyenkor használni, s más fegyvert csak akkor, ha az ellenséges gyalogság meglátszik ritkítva lenni. (Haynau 1849-ki magyarországi hadjáratait főképp ágyúval nyerte meg.)

Bizonyos merev rendszerben vezetni a csapatokat, azaz: mindig ugyanazon harcászati módot alkalmazni, akár van helye, akár nincs, gyászos felfogása a taktikának; — a harcászati módot mindig a pillanat szükségéhez kell alkalmazni.

1859-ben a vöndösvöl ágyú leírásában nagyon tulozták azok batását. Most hasonló tapasztalunk a gyűltis puskák dolgában. A történet tanúsága szerint nem az vitta ki a győzelmeket, kinek jobb fegyvere volt, hanem mindig csak az, a ki jobban vezette és használta fel csapatait, s ki működéseit úgy tudta intézni, hogy a döntő pontokon és pillanatokban jóval több haderőt tudott egyesíteni, mint az ellenfél.

Ugyancsak a „Kamerad”-ban egy tűzértségi tiszt kifejti, hogy a poroszok gyűltis puskáikkal csaknem lehetlenné tették a szuronyral való megtámadást, mert folyvást hátráló mozgásban voltak ily rohamok alkalmával, mi közben folyvást löttek, azt javasolja, hogy a szurony-rohammal fel kell hagyni, — e helyett pedig teljes mértékben felhasználni azt az előnyt, a mit az osztrák tűzértségi tanúsított. Az osztrák ágyú csaknem annyira föltötte áll a poroszok, mint a gyűltis puskák az eddigi közönséges szuronyos puskáknak. — Ezért a poroszok ellen mindenek előtt és kiválóan tűzértséget kellett volna és kell használni, megfelelő taktikával, t. i. folyvást hátrálva kell megsemmisíteni a közeledő ellenséget, miben a porosz tűzértségi nem akadályozhatja. Kizárólag ágyúkkal kell hát folytatni a harcot, s a gyalogságot és lovasságot, csak mintegy fedezetül használni. Ekkor természetesen nagyobb mennyiségű löszert kell szerezni.

Olaszországban most mintegy 60 ütegre való tűzértségi sereg lesz szabad a várakból. A gyalogság egy része pedig szereltesék fel hátulról töltő puskákkal; de tegye le a tüzérszert és adjanak jó sok töltést nekik.

— A „Wiener Ztg” olmtützi levelezője következőképp írja le az északi hadsereg visszavonulását a szerencsétlen königgrätzi ütközet után:

Július 4-én napfelkeltekor kezdette meg a hadsereg visszavonulását. Július 9-én délelőtti 10 órakor érkezett meg Olmützbe Benedek tábornagy főhadiszállása; a fővezér előllovagolt. A visszavonulás königgrätzből Olmützbe, tekintettel a jul. 3-diki borzasztó catastropha, bámulatos rendben ment véghez. Az osztrák katonák szíve, kitartása, fegyelme és hűsége kell ahoz, ennyi sanyarúság közepett mégis lobogóját követni, és ha nem is látják, ösztönöszertül azon helyekre sietni, hol bajtársaik és testvéreik újra egyesülnek. Sok katona fáradtan, kiéhezetten, szenvedve és megsebesülten vonta testét oda, hol zászlója lobogott. Mint a mágnes, úgy vonta maga után a lobogó az elszórt harcosokat. Habár tehát a hadsereg július 4-én reggel még szét volt szórva, mindennap elvett valamit az elszórtaság e jelleméből és a ki most Olmützbe bevonulni látja, az látja ugyan itt-ott a hézagokat, melyeket az ellenséges golyók az ezredekben okoztak, de a mi megmaradt, az már ismét szorosan egybefüzdődött. A hadsereg kisebb lett, de a vitéség nem lett csekélyebb; a szellem a régi. Így vonult el a hadsereg valamennyi uton, melyek Pardubitz és königgrätzből Olmützbe vezetnek. Minél tovább haladt, annál inkább szervezkedett. A táborba vonulás sorrendje még Olmütz előtt határozottatott meg. Legelől jött az élelmiszeri tartalék hosszú vonata, ezután a tartalék tűzértségi, utána a főhadiszállás nagy vonata, követve a kis vonat által, ezek után jöttek a hadtestek, lovassági osztrályok és az ágyutelepek. Itt a táborban a hadsereg néhány napi nyugalmat talál; de még néhány nap és régi erejében emelkedik fel. Ha azután a hézagok is ki lesznek pótolva, akkor majd meglátszik a hadsereg, hogy küzdött; de nem az, hogy legyőzött.

— Prágának a poroszok általi megszállása előzményeiről a prágai „Ztg.” következő átnézetet ad:

Július 6-dikán a helytartóság vezetője, gróf Lazansky Prága lakosságához egy hirdetményt tett közzé, melyben ezen lesújtó eseménynek és a nehez megpróbáltatásnak bafazni áldozatkészséggel tüzésére hív fel; egyszerűsind tudatván a lakossággal, hogy körükből eltávozik, remélve, hogy Isten segítségével a nyugalom és béke rövid időn helyreálland; és egy másik hirdetményében tudatja, hogy az országos politikai hatóság székhelye rövid időre Pilsenbe tétetik át.

Szintén jul. 6-án a polgármester Belsky is adott ki hirdetményt a lakossághoz, melyben ezt nyugalmas és méltó magatartásra inti. A szomorú várakozások már a következő napon teljesültek. A

„Prager Ztg” jul. 8-ki jelentéséből a következőket vonjuk ki: Mintán jul. 7-én az a tudósítás érkezett Prágába, hogy a poroszok már Chwalában vannak, mely hírt az ottani előjáró hozta meg a polgármesternek, a városi küldöttség a bibornok érsekkel egyesülve, azonnal megindult a nevezett faluba. Chwala falu mintegy két órányira fekszik Prágától. A mint a kocsik megérkeztek a falu előtt, a küldöttség tagjai fehér lobogókat tartottak kezükben. A kocsik a porosz előőrsek által megállítottak. Az urak kiszálltak a kocsikból, és Ranisch alezredes szállására kísértettek. A küldöttség igen barátságosan fogadtatott. A bibornok-érsek ő emja egy igen megható beszédet tartott, melyben a város javát az alezredes pártfogásába ajánlotta. Hasonló értelembe beszélt utána Belsky polgármester. Ranisch alezredes ezek folytán tudatta a küldöttséggel, hogy Prágát 8000 ember szállja meg és hogy a hadtestparancsnok Rosenberg-Gruszczyński tábornok legközelebb Prágába érkezend. A porosz csapatok elhelyezésére a kaszányákon kívül a kegyesrendiek iskolája, a főiskola, a papnövelde és az építészeti igazgatóság fognak szolgálni. A tisztek, kétszázan, urasági házakban, a beteg ápolók a vendéglőkben fognak elszállásoltatni. A katonák élemezéséről a városnak kell gondoskodni. Minden közember kap reggelire egy lat kávé és egy zsemlyét; délre levest, fél font marhabúst és egy adag főzeléket, este vacsorát és egy pohár sört; ezen felül minden katona két font kenyert kap. Ezen felül a községnek még egy átvonuló 58,000 főnyi hadosztályt kell élelemmel ellátni. A magántulajdon, valamint a község, nyilvános intézetek és testületek tulajdonainak tiszteletben tartását az alezredes megígérte. Néhány intézet aggodalmait, kik pénztárait elválogatották, alaptalanoknak nyilvánította. Ipar és kereskedelem akadály nélkül működhetik. A felfegyverkezett polgári csapatok, valamint a községi rendőrség meghagyatnak működésükben.

A fegyelem a porosz katonák felett szigorúan fog gyakoroltatni. A sajtónak ugyan meghagyatik szabadsága, de kívánatos, hogy a lapok Poroszországról és viszonyairól lehetőleg tartózkodva nyilatkozzanak, mert különben az illető lap felfüggesztése válnék szükségessé.

Az alezredes ezen nyilatkozatait után a küldöttség visszatért Prágába.

Még ugyanazon éjjel a lapokhoz közlés végett a következő hirdetmény érkezett:

Hirdetés.

Mintán a porosz kir. hadsereg az osztrák cs. kir. hadsereget több ütközetben, nevezetesen königgrätz mellett legyőzte és nagy veszteséggel visszavonulásra kényszerítette, a porosz kir. elbei hadsereg Prágába bevonult.

A város és Csehország köteleztetni fognak ugyan a porosz kir. hadsereg eltartására, a személy és magán-tulajdon azonban nincs veszélyeztetve.

A batóságok és lakosok, kik eltávoztak, felszólítatnak a visszatérésre, hogy a requisitók rendes uton eszközölthessenek és ne válják szükségessé, kényszer-rendszabályokhoz folyamodni.

A város iparbéli és kereskedelmi közlekedése nem fog megzavartatni, és a bolt-tulajdonosok ezennel felszólítatnak, hogy azokat ne tartsák zárva.

A postai és vasúti közlekedés ismételi helyreállítása egyedül a cs. kir. osztrák és a városi hatóságoktól fog függeni.

Prága, 1866. jul. 6.

Rosenberg-Gruszczyński,
porosz kir. vezérőrnagy.

Déli harcztér.

— Mantuából, jul. 9-éről írják a „Wanderer”-nek: A július 5-diki támadás után Borgofortnál, az ellenség 6-dikán nem tett kísérletet a tüzelés megújítására. Egészben 4 halottunk és 6 sebesültünk van. Novák Tamás tüzérfőhadnagyot vitéségeért 3-dik osztályú vaskoronarenddel díszítették fel. 7-én megkísértette az ellenség Salletto mellett ütegáczokat ásní, de a borgofortei ágyutiz által megakadályoztatott. Végre egészen elvonult, és Benedetto felé fordult. Az olasz hadsereg 8-án Ostiglián alól több ponton átkelt a Pón.

Az osztrák főhadiszállás tegnap Caldieroban volt, ma Vicenzában van. Összetűközésről még nem hallottunk. Az itteni várparancsnokság újlag hadszarlatot kezdett, 400 ökröt és egyéb eleséget már be is bajtolt. 10-én kezdve a várkapuk ugy bezárának, hogy senkinek se lesz szabad ki-vagy-be-menni. Csak a St. Giorgio kapu lesz reggel 6—8 óráig nyitva azok számára, kik nagyobb mennyiségben akarnak élelmi szert beszállítani. Ezuttal nem fizetnek fogyasztási adót.

A déli osztrák hadsereg parancsnokságától Gallienából jul. 10-ről következő távirati tudósítás érkezett:

„Az ellenség jelentékeny erővel több ponton átlépett a Pón Ostiglia és Ficarolo közt s Trecenta felé előnyomult. Az Etschnél még semmi intézkedés se történt az átkelésre. A hosszabb ideig önállóan nehezen tartható rovigof erődt, valamint az Etsch bídja Boaránál, a légbe röptített ma éjjel minden akadály nélkül, s a helyőrség tovább indítatott. Hadseregünk legkisebb érintkezésbe se jött az ellenséggel. A várak elegendőleg el vannak látva helyőrséggel s minden szükséglettel, mi az önálló védelemre megkívántatik.”

— A „France” is értesül, hogy az olaszok tetemes haderővel átkeltek a Pón, Ostigliánál, Mantua s Legnago közt. A király s Cialdini seregei közreműködtek ezen mozdulatra, s jelenleg a velencei területet tartják megszállva. Az austriai sereg semmi ellentállást sem fejtett ki; sőt azt állítja, hogy az nem szándékozik az invenszionak ellentállani, s hogy a várakban összpontosul.

— Azt állítják, hogy La Marmora tábornok visszalép, mivel a király Cialdini tábornok terveit s eszméit fogadja el.

Nyugati harcztér.

Hogyan fejlődtek e téren a dolgok, s minő kombinációba hozhatók az austriai északi hadsereg ügyével, erre nézve a „Wanderer” július 9-ki számában érdekes tájékoztató átnézetet hoz, mely így szól:

A ki egykor a jelenlegi háború történetét fogja megírni, bizonyára az Poroszország győzelmének és Austria valamint a németek vereségeinek okait nagyrészt távol a csatától a diplomata és miniszter urak bureaux-iban fogja feltálni. Ez áll jelelül a szövetségi hadsereg föllépéseiről és közreműködéséről. Hogy mikint fogják fel ez ügyet jelenleg Németországban, s mily hangulatot idézett az elő, eléggé tanúsítja a „Mainz. Journ.” egyik cikke, mely Velen-cze átengedése tényének kapcsán, következők vizs-szapillantást vet az utolsó hét eseményeire.

Mintán Poroszország végleges felhívásokat intézett Kassel, Hannovera- és Szászországhoz, csapatait Wetzlartól Gieszen- és Marburgon át Kasselbe indítá. Egy zászlóalj hesseni katonaság gyorsan és harcizsan lelkesülve Offenbachból nem Gieszenbe, hanem Vilbelbe siet s egyelőre ott marad; a poroszok tehát ellenállás nélkül Kassel ellen nyomultak, a választófjedelem marad és hadserege nem vonul Kasselből Marburg felé, honnan a poroszok jönnek, hanem Vogelsberg mögé, szépea kitérve az úthól. Csúpn azon hirre, hogy a poroszok Limburgba vagy Weilburgba bevonultak, a nassani helyőrség Wiesbaden- és Biebrichben felriasztott és nem indult Weilburg vagy Limburg, hanem ellenkező irányban Erbenheim felé. S mily erősek voltak a csapatok, melyek a poroszok útjából kikertek? Összesen volt mintegy 6000 nassani, 1000 hesseni, egy zászlóalj bajor Frakfurtban, egy zászlóalj frankfurti és 8000 kurhesseni, tehát 17,000 ember, kiknek hátnak mögött több vaspálya volt, s néhány óra alatt erőbiteseket nyerhettek volna Aschaffenburg, Darmstadt- és Wormsból. Ez nem történt, s a nélkül, hogy egy lövés történt volna, a poroszok elfoglalták egész Kurhessent a Vogelsberg mögötti területig.

Hannoverába a poroszok Harburg- és Mindenből vonulnak be, semmi ellentállás; Stade vár csak őrzemeket állított fel, s ezen őrzemek a poroszok közeledésekor eszeveszetten futnak be a várba; a poroszok benyomulnak, hannoverai csapatosztályok jelennek meg, de nem a vár védelmére, hanem, hogy magukat lefegyverkeztessek és a hannoveraiak egész értékes hadkészleteit a poroszoknak átszolgáltassák. A hannoverai sereg összpontosítja magát Göttingában, hogy a szövetségi csapatokhoz csatlakozzék.

Hasonló bevonulás történik Szászországba, honnan a szász hadsereg Csehországba visszahúzódik.

Most azonban a meglepetés első pillanata is elmúlt. A nyolcadik szövetségi hadtest, melyhez még egy szakasz osztrák, valamint a kurhesseniek és nassaniak is beosztatnak, összegyűltek; 20,000 hannoverai áll még a harcztéren, Bajorország majdnem megkettőzteti hadseregét, de egyelőre még semmi sem történik.

Ez a nyugalom a vihar előtt, mondja a nép, előbb annyira akartak erősödni, hogy az ellenséggel mindenhol tulnyomólag szembeszállhassanak, akkor a háborúnak gyorsan vége vettetik.

Ez alatt a hannoveraiakat sorsukra hagyták. A poroszok a király közvetlen parancsa folytán csak oda törekedtek, hogy őket bekerítve megadásra kényszerítsék. Csak midőn Bismark elbocsátatását kérte, azon este, ha a hannoveraiak meg nem támadtának és a király az annak megfelelő parancsot kiadta, csak ekkor indultak meg a bajorok, de a hannoveraiakat ott keresték, hol nem voltak, s midőn a Langensalza mellett vívott hőies ütközet után, mely 3000 halottba és sebesültbe került, a hannoveraiak magukat megadták, jöllehet a bajorok egészen közelben állottak, egy lövés sem történt amazok megmentésére.

Ekkor a nép kérdőleg nézett egymásra s agályteljesen csóválta fejét, de senki sem nyilvánította, hogy mit gondol az egészhez.

Végre bekövetkezett a bevonulás Csehországba. Bármiként gondolkozzanak Benedek haditervéről, annyi bizonyos, hogy az a szövetségi hadsereg együttműködésre volt alapítva. Ő napi véres küzdelem 50,000 halott és sebesült harcos ellenében eléggé bizonyítja azon rémitő komolyságot, melylyel Austria a porosz erőszakoskodás ellen a küztérre lépett. Poroszország egész rendelkezése alatt levő hadereje Csehországban állott és még mindig egy lövés vagy előnyomulás sem történt a bajorok részéről, kik a szász határon állottak. A szövetségi nyolcadik hadtest valójában meszeszert erőre növekedett, s ennek daczára a poroszok — mintegy kétszázán — ezen szövetséges hadsereg orra elő-

lefoglalják a pénztárat és a nássani herceg ő fensége boraiból jóízűen isznak.

Most már a harcnak vége, Velence átengedtetett, Napoleon békét eszközöl, kétségkívül a porosz szövetségi reformterv alapján. Bármiként nyugodjunk is meg sorsunkban, annyi bizonyos, hogy oltalmat azon Németországtól nem fogunk várni, mely minden lővés nélkül, három királyságot elfoglalni, Austria seregeit elverni, a hesseni választófejedelmet elfogatni, a hannoveriakat a feladásra kényszeríteni és Nassau, valamint Hessen nagyhercegség egy részét megsarcolatni engedé.

Levelezés.

N.-Enyed, júl. 6.

Hangversenyben is jótékonyan hat, ha Mayer-beer dörgedelmes darabjai közé egy-egy szeledebb melodíja dallam vegyül; a politika és harc dörgő morajában sem lesz tehát egészen érdektelen korunk megemlékezni tan- és növeletgyűnkör, miután a 19-dik században élve, könnyű megérteni, hogy amazok — tudniillik a politika és harc — csak eszközei, sőt néha negatív eszközei a béke áldásainak, míg a tanítás és nevelés egyenes út a célra, mely nem lehet egyéb, mint: az emberi nem folytonos előhaladása.

Ennyi melegséggel, midőn a harci tudósítók helyéből egy hasábnit igénybe merek venni.

Enyed Erdélynek kis Oxfordja lévén, természetesen, hogy most a szellemi aratás idején az itt levő főtanoda az egyetlen tárgy, mely az olvasó figyelmét méltóan igényelheti.

Az enyedi főtanoda évi vizsgái az elmúlt hó utolsó napjait (20—30-ig) s a szigorlatok jelen hó pár napját foglalták el.

A kellő sikerrel lefolyt vizsgák után, legtöbb érdeklő birt a 30-án délután tartott zárünnepély, melynek, miután az 1849-ben felégett ő épület utolsó nyolczadrésze is felmondá szolgálatát, a kastélybeli egyházban kellett helyet találni.

A bevezető ének — ez zenereszek után, mely utóbbiak a főtanoda farszadhatlan, karmestere Szuk György vezett, sok érdeklő birt az igazgató tanár jelentése, mely rövid intő és utmutató bevezetés után, a főtanoda jelen helyzetét illusztrálta.

E jelentésből kiitt, hogy a forradalom által legalább is kétszáz ezer forintig károsult, s a forradalmi évek után a társanodák részére fél százezer-nél jóval többet áldozott tanoda még most is oly helyzetben van, hogy ezer tanulóknak nyújt fedezet, több száz ifjunak kenyert, s az adóterhek dacára, mely nehezen, sőt néha éppen be sem hajtható kamatu töképenzein fekszik, több ezer forintot rug a pénzbeli segély is, melyet évenként tanulói jelszójuk nyújt.

Fájdalom, hogy mostoha körülmények ezen közintézetünket is odajuttatták már, hogy 30—40 csaknem teljesen segélytelen ifjunak, hogy a heteken, hónapokon át a száraz kenyeren kívül egy kevés főtt ételben is részesülhessen, már egyesek ember szeretetéhez kell fordulniok. Eként tápláltattott most évben mintegy 30 gyermek, egy a tanári karból, iskolai tisztviselőkből s lelkesebb polgárokból létesült társulat által.

A mi az ez évi jutalmi pályázatokat illeti, ezek között legfőbb eredményt mutatott az önképző kör részére B. Kemény István, fogadnok, ur által kiitt 5 aranyos, melynek feladata volt a magyar hős költészetet Zrínyi a költőtől bezárolag Vörösmarty-ig történelmi hűséggel s bírálati összehasonlítással bemutatni. A kiittetett mű szerzője Kovács Ödön lelkesül jelt, ki értekezése tárgyának kimerítésére sem időt, sem fáradságot nem kímél s olvasottságot, több helyt egészen eredeti felfogást tanusító műve teljes elismerést vívott ki.

Ezen kívül a jogi s történelmi, valamint a hittani feladatokra is történetek pályázatok; a két elsőben igen kedvező, az utóbbira kevésbé kedvező eredménnyel. Nem gondolnók, hogy az egyházi beszédekre kiitt díj csekélyisége tenné, hogy hittani hallgatóink számos volta mellett itt csak három versenyző jelentkezett. Jövőre hisszük több lesz a vállalkozó.

Erdekes epizódja volt a zárünnepélynek az, melyet egy háromszéki községnek, Málnásnak nemeselekedete nyújtott, mely egy keblebeli jeles növendéknek, Bartók Györgynek, 10 frtot küldött be ez időszaki segélyezésül s szorgalmi kiittetésül és buzdításul. Ilyesmit az országnak sok vagyons községe megtehetne s bizonynyal jobb helyre menne a pénz, mint a hol bírák uraimék borra változtatják át a kupak tanácsban. Reméljük is, hogy e szép példa fog találni követőkre.

Az ünnepélyen városi polgárok is számosan voltak jelen, mi a közérdeklőséget tanúsítja e tanintézetünk iránt. Némelyek az iskola gyűjtőmennyi szaporításához is járultak régi érmek s más tárgyak beküldése által; de legfeljebb 2-od éves bölcsész Kovács Gyula szorgalma és áldozatkészsége, ki ez évben 400 különböző kövületet és székfajta gyűjtött az iskolai múzeum számára.

Valóban szép példa segélytelen ifju részéről s mutatja azt, hogy ha ifjaink közül csak százan vállalkoznának évenként hasonló gyűjtésekre saját körükben, hány még ismeretlen paddal és mesével, vagy régi nyomtatvány- s íráttal gyarapodhatnék hazai irodalmunk; hány nevezetes okmányt nyerhetne, bárcsak másolatban is történel-

münk; mennyire gyarapodhatnának országos és tanodai muzeumainknak úgy régészeti, mint természetrajzi osztályai!

Akkor elég lenne 10—20 év reá, hogy hazánk e kis erdőkzi részének mind geognostikai, mind állat- és növénytani termékeit vidékenként osztályozva egyttlássuk.

Nem is tartanám fölöslegesnek, ha a muzeumi igazgató-ág, kivált a geognostikai gyűjtőmennyt illetőleg egy rövid eljárási utasítást bocsátna közre, melyben a beküldendő darabok szerzés módjára, nagyságára stb. szabályok lennének megállapítva.

Tanodánk növendékei s az ezeket lelkesítő tanárok szép eredményt mutathatnának fel e téren.

Julius első napjaiban a felviteli és érettségi szigorlatok mentek végbe. Ez utóbbiakra egyházi főtanácsunk tekintetes Sárpaty János urat küldé ki. A t. biztos ur tanügy iránti érdeklőségének nemcsak a nagy bőség dacára is folytonos jelenléte, hanem azáltal is tanúságát adá, hogy a magát szigorlata által legjobban kiittetett két ifjunak egy cs. aranyat ajándékozott jutalmul és buzdításul, s a szigorlatot csinos buzdító és lelkesítő beszéddel zárta be.

Bezárásról lévén szó, én is hezárom igénytelen tudósítástomat, azon kívánsággal: adja Isten, hogy az ifjaink kebleben elhintett jó mag a szorgalom tápláló esője s a lelkesedés melege által érlelve oly magas fákká növekedjék, mely hazánkat és nemzetünket a tudomány és műveltség jeltető árnyával fedezze be! Adja az ég, hogy a szünnidők után tanárok és tanulók újult erővel fogjanak ismét munkájukhoz, melyet se e harc-vészei, se a politikai élet nyomasztósága ne zsiabaszszanak!

r. l.

Különfélék.

* A pesti lapok 13-áról a következők jelenik a Császárné ő Felsége megérkezését Pestre: „Tegnap este vetük a jelentést, hogy a császárné ő Felsége a fenséges gyermekekkel ma este fővárosunkba fog érkezni. Ugyanerről értesítette ma délelőtti a polgári bizottmány a közönséget falragasok útján. Esti 7 órákor már sürü orfalat képezett a főváros lakossága az utcákon. A vonat azonban késett, s csak pontban 8 órákor robogott be a pályaudvarba, hol már össze voltak gyűlkező, tárnok ő exelja és neje, s több főrangú hölgy, a pesti és budai polgármesterek, a felső- és alsóház tagjai, s hatóságok főnökei, városi képviselők stb., ő Felsége és a fenséges gyermekeket a jelen voltak hosszas tartó lelkes éljenzéssel üdvözölték. Az utcákon is mindenütt zajos éljenzéssel fogadták a magas vendégeket. Az első kocsiiban ültek a polgármesterek, ezt követte az udvari hintó, melyben császárné ő Felsége ült, balján Gizella főhercegnő, szemközti a trónörökös főherceg, ki magyar kalapjával folytonosan üdvözölte az éljenző közönséget. A második udvari hintóban ültek Königsberg gróf és grófnő ő exeljaik. Számosan érkeztek még e vattal az udvari kíséretből is. Hir szerint holnap vagy holnapután a szász király is fővárosunkba fog érkezni.

* Közlebről a császári hofstaaanak legnagyobb része Budára érkezett. Azonkívül a császári és a szász királyi udv. lovak, mintegy 100 udvari kocsi, közte a pompás kristálykocsi, melyben a császárné 1857-ben Buda-Pestre vonult. A lovak részint az új épületi- és a Károly-laktanyai istállókban, részint Budán egy krisztinavárosi lovas laknyában vannak elhelyezve.

— Pozsonyból július 13-dikáról távirják az „Idők Tanúja”-nak: Brünből a morvaországi helytartóság és a katonai kormányzóság Pozsonyba költözött. Ma itt Pozsonyban az összes tanintézetek bezártak.

© Ujfalvy Sándor, Erdély legöregebb vadásza, a lettut táblabírói világ egyik legkiválóbb jellemű utolsó Mohikánja, köztisztvislet s szeretetben késő agg kort ért, de a kolozselleml haladott s mindvégig férfias jellemű lelkes hazánkja, nincs többé! Tegnap reggelre viradólág, hajnali két órákor önmagát oldozá fel visszavonhatlan elhatározással a késő vénység terhei alól. Váratlan halála általános részvétet ébreszt, s mi, kik hozzá oly közel állánk megtisztelő barátsága és sokszor tapasztalt gyöngéd szívessége folytán, meghatottan mondjuk: béke hamvaira!

— Gegenbauern ő asszony jó híren álló, derék növeldejében mult pénteken ment végbe a nyári félévi vizsga, s oly kiittő sikerrel mind az egyes földirati, történelmi, nyelv- és szántani stb. szakokban, mind pedig a zenészet és rajz művészi szakban, hogy a szülők részéről csak a legteljesebb elismerés s megelégedés nyilvánult; minél fogva e derék intézet, hol a növendékek teljes gondozás alá is felvétetnek, mint a legjobb hitelle s bizalomra méltó, ajánljuk a szülők figyelmébe.

* A Rédei kávéház előtt épült csinos új kioszkot ma délután fogják megnyitni Salamon népezen-társulata közreműködése mellett. E megnyitásra annál is inkább felhívjuk a közönség figyelmét, meri a vállalkozó szellemű bérlő az első napi tiszta jövedelmet a sebestült harezosok apolái költségeinek fedezésére szánta. Azt hisszük e némes emberbaráti cél is elég vonzerő lesz a közönségre nézve, mely ilyen alkalmakkor soha sem szokta megvonni pártfogását. A mi magát a kiosz-

kot illeti, az a szó szoros értelmében olyan csinosan sikerült, hogy nem csak a férfi, de a női közönségnek is bizonyosan kedvenc mulató helye fog lenni nemskára.

* Vasárnap, az ugynevezett kis-zugónál, egy mesterinas fürdőse közben belehalt a vízbe. Szemmel látott tanni voltunk, hogy több mint 40-en a legbűnösebb közönséggel nézték el e szegény gyermek belefulását! Ott fűrdtek körülötte a legjobb úszók, s mégis a baleset után csak egy óra mulva teltek erősebb kísérleteket a szerencsétlen fia holt tetemeinek fölfedezésére. A ki ismeri a kis-zugó fekvését s beleszámítja a Szamos mostani csekély állását, szinte bihetetlennek tűnik fel, hogy e helyen valaki belefuladhasson 40 ember között! Intő példa a mesterembereknek, hogy a kezők alatt levő növendékeket ne eresszék magukra fűrdni.

* Reichenbergből írják, hogy ott az ipar most jobban virágzik, mint az osztrák uralom alatt. A gyárak rendkívüli szorgalmat fejtenek ki, miután Poroszországtól naponként tetemes megrendelések érkeznek. Írják, hogy az ottani gyárak 1 millió tallért kaptak volna előlegül, és hogy az ottani inségesek javára 300,000 tallért utalványozott volna a porosz király.

* Mint Gráczból távirják, a várostanács folyó hó 12-diki ülésében Rechbauer egy ő Felségehez intézendő föliratot hozott javaslatba. A fölirat egyhangulag elfogadtatott. Benne az eddigi rendszer gyökeres megváltoztatását, valóban alkotmányos intézmények bevezetését, a magyar országgyűlés összehívását, a magyar országgyűlés mindkét feliratában foglalt óhajások teljesítését, s végre a német-osztrák tartományoknak Németországhoz benső csatlakozását kéri.

* A huszárokról a párisi „Illustration” közlebbi száma érdekes cikket hoz. Miután elmondja a magyar huszárok eredetét és jellemzését, rá tér a francia huszárokra. Franciaországnak 1692 óta van huszársága. Ekkor még gondolni sem merték, hogy huszárok más nemzetből is váljanak, mint magyarokból, s Franciaország akkori huszárai alatt csak magyarokat kell érteni. XIII. Lajos alatt (1692-ben) öt szakasz magyar huszárságot csatoltak a francia hadsereghez. A Bavariai választófejedelemlátván, mennyire szereti a király ő fűrge és bátor lovasságot, 1701-ben a Katty-féle magyar huszárokkal ajándékozta meg. 1778-ig a francziák huszársága mindig magyar volt, ekkor azonban a francziák közül is kezdtek válogatni, s az ezred lassanként elveszté magyaros nemzeti jellegét. A huszárezredbe lépő francziáknak meg kellett tanulni a magyar esküförmőt és magyarul esküdni fel. Ez sokáig volt így. Most már csak öltönytüknek nevezésekor hallani tőlük magyar szót, mint csákó, dalmány, kalpag és csizma. Ezeknek most is magyar nevek van.

Politikai hírek.

Austria. Bécs, július 10. A „P. L.”-nak írják: „A fegyverszünet mindekkoráig még nincs megkötve és ez szerencse. Valamint annak idejében a krimmi háború után Orloff gróf Oroszország császáranak nevében az eredetileg tett békefeltételeket ezen szavakkal utasította vissza: „Meg akar-nak-e minket fojtani?” így az osztrák és porosz főhadiszállás közt létrejött feltételeknek is legfelsőbb helyen el kellett utasítaniok mintbogy azok, azon esetben, ha elfogadtattak volna, Austria politikai és katonai tekintetben a legsúlyosabb áldozatokat rótták volna és majdnem lehetetlenné tennék, eshetőleg egy második hadjáratot csak meg is kezdeni.

— Velence átengedése Franciaországnak egész Európában roppant feltűnést okozott, és már érkeztek tudósítások a fővárosokból, melyek ezen hír benyomását jellemzik. Hogy Párisban aval egyet értenek, magától értetődik, azonban ott sem várták, hogy ezen következményeiben alig kiszámítható lépés oly rögtön fog bekövetkezni. Londonban elvileg egyetértenek aval, de egyrészt sajnálják, hogy nem előbb határozta magát Austria rá, midőn a legkedvezőbb feltételek lettek volna elérhetők és másrészt nem mentek azon aggodalomtól, hogy Velence átengedése a jelen pillanatban és az ezáltal okozott francia beavatkozás európai háború csíráját rejtheti magában. Mi Oroszországot illeti, ez igen határozottan ellene volna az átengedésnek.

„N. Fr. Presse” írja: „Mai kellett párisi magán távüregnyűk alapján az a hír volt elterjedve, hogy a „Moniteur”-ben megjelent, vagy meg fog holnap jeleni azon császári rendelet, mely az osztrák császár által a francziák császáranak átengedett Velence tartomány birtokba vételét elrendeli Franciaország számára. A jelen pillanatban valóban nagy jelentőségt lenne ezen hivatalos nyilatkozás. — Jól értesülő körökben azon érdekes hír volt elterjedve, hogy néhány nap leforgása alatt III. Napoleon és Ferencz József császárok találkozní fognak austriai területen.

Franciaország. Páris, júl. 9. Az „A. Ztg.”-nak írják: „Olasz körökben keltik, hogy Victor Emanuel király Velencét elfogadná alamizsnaként a francziák császára kezéből; kiváltképpen miután a „Moniteur” jegyzék azon kifejezése által, hogy Austria katonai becsülete Olaszországban fényesen megváltott, nagyon sértve érzi magát. A

Tailleriákba tegnap Victor Emanuelról érkezett távirat a következő kifejezésekkel volt fogalmazva:

„J'exprime á votre Majesté toute ma gratitude, et je m'entendrai immédiatement avec mon allié de Prusse.”

A „Kölni Ztg.”-nak írják: „Páris Németország vereségét ünnepli, melyet nem Franciaország győzött le, hanem Austria császára által terített a francziák császára lábához.” Párisban kétségtelennek tartják, hogy most már az osztrák-porosz háborúban Franciaország marad a tulajdonképpeni győztes. A párisiak legnagyobb része nem nézi a dolgok állását ilyen magas szempontból. Annak örvendnek leginkább, mert a békét mindenestre bekövetkezendőnek tartják. A börze egészen magán kívül volt. Velence átengedése, a mire senki se gondolt, természetesen rendkívüli sensatiót idézett elő; az izgatottság csaknem oly nagy foku, mint akkor volt, midőn a párisiakat falragasok értesítették az elnök hg államcsinnyjáról. Reggel óta csoportok olvassák a falragasokat, melyek azt hirdetik, hogy a császár közbenjárása a békét helyre fogja állítani, mindenki magyarázta a nevezetes esetet, minden francia örül, sokan büszkén hordozák fejüket, csak a németek néznek komoran, kik nagyszerű dolgokra számítottak. A nyilvános helyeken nagy a pezsgés; mindenütt a „Moniteur”-jegyzékről beszélnek. Mindezek csak gyengén változik a mai Páris; de mindezen zaj közepett nem tudom kiverni elméből — mond a „Köln. Ztg.” levelezője — hogy júl. 5-dike, a mely napon egy hababurgi Németország sorsát egy Napoleonnak úgy szólván kezébe adta, mindenestre végzetes nap reá nézve is.

A poroszok győzelméről érkezett hír itt erős benyomással hatott. A boulevardokon minden ember kezében a „France” déli kiadását lehetett látni. Katonai egyének, börze-emberek s egészen érdektelen polgárok csoportokba gyűltek, véleményüket kölcsönösen nyilvánítván ezen két hét előtt még itt csaknem bihetetlennek tartott esemény felett. Nagyon eltérő nézeteket lehetne hallani a poroszok győzelmének következményeire vonatkozólag; azonban a francia közönség érzületét legtalálóbban mégis úgy lehetne kifejezni, hogy kisebb nagyobb mértékben nyilatkozó féltékeny irigykedés az, a győző irányában.

Olaszország. Florenz, júl. 8. A hadsereg, az önkéntesek, a sajtó, a közvélemény, a legnagyobb összetartással követelik azt, hogy a kormány nem tehet egyebet, hanem kénytelen lesz az összetartással fogva merőben ellenállhatatlan népakaratnak közegevé lenni. Hogy az olaszok annyira vonakodnak Velencét Napoleon császár kezéből elfogadni, s az ellenségeskedéseket megszüntetni, annak körülbelül ezek az okai: Mindenekfelett az olaszok nemzeti becsületérzése irtózik attól, hogy Velence megszabadítását a porosz djaladoknak, és ne saját fegyverük vitézségének köszönje Olaszország, annyival inkább, minthogy köteleseknek és képeseknek érzik magukat az olaszok a csatozzai csorba kiközösülésére. — „Velencebe csak egy uton mehet be Olaszország becsülettel — mond egy olasz lap — a győzelem kapuján!” Hogy Austria Velence átengedését oly módon ajánlotta fel, azt az olaszok Olaszország meggyalázásának tekintik. Legnagyobban pedig azon függési viszonytól borzadnak, a melybe az átengedés reájok átruházása Franciaország irányában juttatná őket. „Ha Olaszország elfogadná Velencét — mond a „Pungolo” — a nélkül, hogy most, midőn az egész nemzet fegyverben áll, csak egy talpalatnyi Velencei területet is vérvél, szerzett volna meg; ha elvonná Franciaország kezéből Velencét kölcsönképen, soha se tekinthetnék tiszteletre méltó, nagy és erős nemzetnek, hanem megálázott, tehetetlen, hűbéres nemzetként fogna a világ előtt állani. Azon Franciaország hűbéresül stílyedne alá, mely egy katonai feláldozása, egy lővés nélkül lenne Velence legfőbb védura s mint olyan legkegyelmesebben leereszkednék, hogy Velence uralkodását, uralkodói címét és czimereit átruházza Olaszország királyára, a kinek hadserege, fegyverben álló népe és a megrettent Európa szeme láttára Franciaország trónja előtt le kellene térdelnie, s egy idegen kezéből fogadni el az uralkodói jogok megalázó átruházását oly országhoz, a mely már úgy is az övé s mienk. Undorunk csak egy pillanattig is ezen föltevés mellett időzni. A kérdés Austria és Olaszországot illeti. Európa közjogában lehetetlen azon csodálatos elvnek érvényre jutnia, hogy valamely hatalom, egy általa bitorlott országot, a melyet tovább védelmezni nem bír, egy hatalmasabb uralkodónak adjon át, s ennek a háta mögé rejtőzzék. Mi Olaszországnak a teendője? Harcolni utolsó csepp véréig s addig nyomulni előre csapataival, míg a mi katonai becsületünk is helyre nem lesz állítva.” Más lapok meg azt kívánják, hogy a fegyvert addig le nem kell tenni, míg Austria meg nincs semmisítve, és — a mire Olaszország több ízben kötelezte magát — míg az elnyomott nemzetiségek fel nincsenek szabadítva. Ha valaha valami kérdés iránt létezett Olaszországban egyetértés, egyhangúság, most bizonyára egy szájjal, lélekkel azt tartják az olaszok, hogy Velencét csak fegyver erejével lehet megszerezni.

Németország. Berlin, júl. 10. „III. Napoleon — mondja a „Nat. Ztg.” — soha sem ismerte félre Porosz- és Olaszországgal való tartós barátsá-

gának roppant előnyeit. De Poroszország barátságát azon táborban, melyben jelenleg Németország áll, nem lehet másként megszerezni, mint úgy, ha a francziák császárnak közbenjárásai javaslatai egy pontban sem emlékeztetnek nyugati szomszédaink egykori hódítási törekvéseire. Ha ezen utra lépnek, a két nemzet utolag egy századára volna felhíva egy végülküli harcra, míg egyiknek és másiknak nincs hőb öhajítása, mint csupán a békés verseny terén küzdeni egymással. Ezenkívül nem szabad Párisban feledni, hogy Poroszországgal szemben nincsenek azon helyzetben, a melyben Villafrancnál Olaszországgal szemben voltak. Egy független hatalommal van dolguk, mely nem akar

semmi megalázó kiegyezkedést fényes vívmányai után, egy néppel, melynek forrásai alig vannak érintve, a melynek földadozása eshetőleg eddig nem látott fokig emelkedhet. Egy egyszerűen stratégiai fegyverszűnet, mindjárt egy megnyert nagy csata után, a megnyert győzelem közvelel gyümölcséről lemondás lehetlen. Ennél fogva a Gablenz altábornagy által hozott javaslatok is visszautasítottak. Fegyverszűnet csak békeelőzet alapján követhető.

Moldva-Olahország. Bukarest július 9. Konstantinápolyból érkezett tudósítások szerint a porta következő feltételek alatt volna hajlandó a hohenzollerni herceget fejedelmül elismerni. A tri-

butum 500,000 piasterrel fölemeltetik; a fejedelem gyermekei orthodox vallásban neveltetnek; a fejedelemnek még ezen évben kell Konstantinápolyban fölavattatni; az új alkotmány a porta elébe terjesztetik revisio végett. A hohenzollerni herceg nem volna hajlandó ezen föltételeket elfogadni.

A „Temps”-nak jelentik Konstantinápolyból július 8-áról: A porta elismeri a hohenzollerni herceget, mint Rómánia fejedelmét.

Legújabb távirat. Pest, július 15. A poroszok egész Jatzelsdorfing nyomultak elő Alsó-Austriában. Froissard francia tábor-

nok tegnap Bécsből a porosz főhadiszállásra ment. A pesti önkényesek toborzása ma megkezdődött.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.
Július 16-án: 5% Nemzeti kölcsön 100 frt. 61.25. 5% Metalliques 100 frt 54.25. — Bank-részvény 654. — Hitelintézet részvény 200 forint 136.50. London 10 ft. 100 frt 23 1/2 kr 134. — Ezüst 128. — Ca. kir. arany 634. — 1860. kölcsön 73. —

Július 12-én: Földtehermentési kötvény magyarországi 62.50. Erdélyi 59. —

T. és felelős szerkesztő DÖZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Sz. 14600. 1866.

(231)

(1—1)

Pályázati hirdetmény.

A kir. Kormányzók a vonatkozó előlépések megtétele után elhatározta, hogy azon korábbi intézkedés, mely szerint ez országból a Morvaországi Ausseai erdőségi intézetbe bizonyos számú erdélyi ifjak küldettek az országos erdőségi alaphi segélyezés mellett, már a jövő 1866. iskolai évre, mely ez év october 15-én napján veszi kezdetét—újólélebe lépjen.

Ehhez képest a nevezett intézetbe négy erdélyi ifju fog az irt időre küldetni, és pedig kettő a kétévi rendes tanfolyamra és kettő a szintén kétévi előkészítő gyakorlatra, melyből a rendes tanfolyamra van az átlépés.

Az évi segélypénz—melyből az illetőnek a tandíjt, élelmet, a tanulónál az intézeti egyenruhát, lakást s általában minden szükségét fedeznie kell, a fel- és leutazás költségeit is beléértve—a következőképpen van megállítva és pedig:

a) a tanfolyamba lépőre néve évenként hatszáz forint o. b.
b) a gyakoronokra néve: az első évre 400-négy száz, a második évre 350-három százötven forint o. b.

Ezen állomásokra tehát ezennel pályázat nyitattik azon kijelentéssel, hogy a pályázni kívánók ebbeli kérelmeiket szabályszerű bélyeggel és az alábbi feltételeknek megfelelő bizonyítványokkal ellátva, a folyó évi augusztus 10-ik napjáig beérte a kir. kormányzókhoz mulhatlanul adják be.

A melléklendő bizonyítványok által hitelesen kimutandók:

aa) a pályázók neve, 17 és 24 év közti életkora, vallása, rendes lakása és erdélyi honossága
bb) az erkölcsi magaviselet kimutatása mellett a közép gymnasiumi illetőleg alreáliskolai tanulmányoknak jó sikerrel lett elvégzése E kellék. annál fontosabb, mivel a tanfolyamra lépőnek az intézetbe leendő fel vagy nem vétele elhatározhatása végett az intézeti igazgatóság előtt előleges vizsgálatot kell kiállania.
cc) a pályázónak egészségi állapota, ide értve a himlőölési igazolvány is.
dd) a német mint ottani tannyelv tudása.
ee) a szülők vagy gyámok abbéli beegyezése, hogy a jelentkező ezen pályára lépessék.

ff) azokra néve, kik már most a tanfolyamba kívánnának lépni, azon körülmény hiteles bebizonyítása, hogy a pályázó valamely gyakorlott erdőséznél, vagy ily nemű szakértőnél egy vagy két évig e pályán jó sikerrel gyakorlalkodott.

Tudtul adatok továbbá:

1. a pályázat úján kinevezendő ifju, a jelesen a most tanfolyamba lépő mind a kétévi, a gyakoronok pedig a kétévi gyakoronok s ezt követő szintén kétévi tanfolyam alatt a fenn kijelölt évi segély élvezetése iránt biztosítatik, de csak azon feltétel alatt, ha erkölcsi magaviselet mellett, megfelelő sikerrel folytatja a tanulást vagy gyakorlalkodását, s ezt félévenként hiteles iskolai bizonyítvánnyal igazolja is.
2. a kinevezendő ifjunak arra kell magát köteleznie, hogy ez intézetből ki lépés után legalább nyolc évig ez országban fog e pályának megfelelő alkalmazást keresni és folytatni.

Az erd. kir. fő kormányzóknek, Kolozsvárt 1866 június 28-án tartott üléséből.

Sz. 533.

(230)

(2—3)

1866.

Idézés.

Közép-Szolnokmegyébe kebeleztet szilágy-csebi volt lakos **Korbuj Márton**, Borbély Polixena férje, ki 1849 évben a Szeben alatti csatában jelen volt, és azon időtől annak életben vagy holtában nem tudatik, a nagyváradi lat. szert. püspöki szentszék által oly kijelentés mellett idéztetik meg, miszerint ha e megidézésnek a hivatalos lapokban háromszoros közzététele után **egy év és nap** lefolyta alatt magát e szentszéknek fel nem jelenti, vagy azt holtétéről nem tudósítja, folyamodó nője kérelméhez képest e szentszék a törvények és törvényes szokás szellemében fog eljárni.

Kelt N.-Váradon, az 1866 év május 12-én tartott szentszéki ülésben.

NEM HIVATALOS.

(232)

(1—1)

Gyorsszabásbani oktatás?

Mintán nekem sikerült azon asszonyok és kisasszonyok számára, a kik a nőöltönyök szabását önérekből elsajátítani kívánnak, egy hibázatlan és e tekintetben minden eddig létező oktatásokat felülmúló oly egyszerű methodát kiszámított fontoság által kimunkálni, melynek egyszerűségénél fogva minden néven nevezendő női öltöny, a legkisebb személytől a legnagyobbig, rendes testalkotásra személytől, a legkisebb méltól, és a csemetemeter vagy tabellák nélkül **3 órányi idő alatt** sajátjukká tehetik, mely szabás minkeleltve az oktatás kezdetét veendő, nemcsak igényeinek megfelel, de minden kétséget elhárít az itt elősoroltakról, s így:

minthogy művészetemet a legnevezetesebb városokban a monarchia alatt százan igénybe vették, a mi nálam létező számos bizonyítványaimból látható: bátor vagyok keresztültulazásomban a kolozsvári t. cz. asszonyok és kisasszonyoknak művészetemet figyelmebe ajánlani. Minden tanítvány saját lakásán kapja az oktatást, és egyes egy kaphatja az oktatást mint többet magával.

Sőt a már tanultak is ez oktatás által látandják az előbbeni, nagyobb részint hibás oktatás hiányait helyrehozva.

Itt maradandó ideje egy hét, de ha a körülmények úgy kívánnak, két hétig és tovább is maradok.

Lakásom a nemzeti szállodában a 11-dik sz. alatti szobában.

Kolozsvárt, július 15-én, 1866.

Teljes tisztelettel **TELLAR MÁTYÁS**, szabó és rajzmester.

(225)

17

(3—12)

Minthogy több helyen hamisított florenzi **Pagliano-féle vértisztító Syrupot** árulnak, ösztönözve éreztem magam **Bécsben egy főraktárt állítani fel**, mely **Raffi József** urnál van Prater 15 sz. és az áratok utolag lejjebb szállítottam. **Egy üveg ár 1 ft 50 kr. 1 tuczet 15 ft. 5 tuczet 67 ft 50 kr.** Teljesen fölöslegesnek találom ezen szert bővebben ismertetni, melynek oly sok ezer ember közönségi egészsége helyreállítását, és csak annyit jegyez meg, hogy minden jót akaró családapa feladatait tüze, hogy ezen szer mindég keze alatt legyen, minthogy ez hideglelésnél, benső gyuladásoknál, forrolásnál és gégelobbnál, melyek gyakran előfordulnak gyermekeknek, nem lévén orvos mindjárt kéznél, a legjobb sikerrel használható. Ezen szer a belső rossz nyálkákát feloldja és az emésztés és ürítés elősegítése által kitakarítja; a hámorrhoisban szenvedőknek felülmúlhatlan szer. Minthogy a vér megakadása által sok betegség származik, az első adag használata alkalmával meglehetően győződni a vértisztító syrup hatásáról, mely a már idült időszak betegségeknél is segélyt hozott. Mindenké, a ki 8—14 napig 1 teli kanállal veszen, frissebben s egészségesebben érzi magát, és egy betegség sem verile oly hamar.

Bővebben láthatni a minden üveg mellékelte 94 oldalból álló használati utasításban.

Florenzből csak **100 üvegből álló** küldemény vállaltatik el. **PAGLIANO HIERONYM**, florenzi gyógytanár.

(234)

Hadsereg felszerelési tárgyak.

Vízmentes eső elleni köpenyek és felöltők, a gyalogság és lovasság számára fekete barna, szürke és fehér színben, melyek nem ragadnak, nem törnek és szagot sincs, tisztáskák, pakoló nyeregtek, tábori takarók, tarisznyák, mint szintén minden más felszerelési tárgyak folytonosan kaphatók az

első cs. k. szabadalmazott vízmentes szövetek gyárában Bécsben

PAGET HEINRICHNÉL

Brigittenau, 66. Raktár: belváros, Riemergasse Nro 13.

Továbbá felvállaltatnak felszerelések egész csapatok számára, s ezek a legjótányosabb árakban, s gyorsan készíttetnek el. Magánosok számára is szintén kaphatók **eső elleni felöltők**, valamint: **elasticus vízmentes kocsi takaró ponyvák** és **amerikai bőrvásznak**, melyek folytonos készletben állanak.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt.

Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelytől, Dobray Nándornál S.-Udvarelytől, Barthos Domokosnál S.-Szentesgyőgyől, Vokál Jánosnál Nagenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfejtőnél kapható:

Legújabb csata-térképek!

Németországi csata-térkép 25, 50, 60 kr., 1 ft.

Olaszországi „ 20, 60 kr., 2 ft 3 ft.

Csatahely jelző-lobogók. 12 darab 10 kr.

Koronás szőlőművelés.

Irta Báthi Gábor finta-házi földbirtokos. Az erdélyi gazdasági egyet. költségén. Ára 30 kr.

VAS GEREBEN,

JURATUS ELET.

Korrajz. 3 kötet. Ára 3 ft.

Julius Caesar története.

Irta III. Napoleon. II-ik kötet. Ára 4 ft.

Toldy István. **A magyar politikai szónoklat kézikönyve**, a legrégibb időktől a jelenkorig. I kötet. Ára 2 ft 50 kr.

Rüstow. **Az 1848—49-dik magyar hadjárat története.** Fordította Áldor Imre. 2 köt. 4 csata-térképpel. Ára 5 ft.

Entz F. **Hollandi útam különös tekintettel borügyünkre és a fallisatio értékére.** Ára 1 ft 50 kr.

Az ifjú Anacharsis utazása Görögországban. Barthelémy után az érettebb ifjuság számára Hanthó Lajos. Ára kötve 1 ft 80 kr.

Rendszerez utasítás

tökéletes szép és gyors írás

legrovidebb idő alatti elsajátítására. Gymnasialis, ipar-, real- és kezdő tanodák használatára összeállította Fiedler Tamás Kolozsvárt.

Ára 1 ft oszt. ért.

Az erdélyi muzeumegylet évkönyvei.

I-ső kötet: (1860—61. 4-rét 26. 158 l.) 1 ft 70 kr.

II-dik kötet: 3 rajztáblával. (1862—63. 4-rét 147 l.) 1 ft 60 kr.

III-ik kötet: 18 rajztáblával 1864—65. 4-rét 3 ft 20 kr.

Peres és perenkívüli eljárásra

vonatkozó szükséges

rendeletek gyűjteménye.

Ára 1 ft 60 kr.

NÖVENDEKEK LAPJA 1865

april—decemberi folyama.

Szépirodalmi és ismeretterjesztő közlöny, ifjuság számára. Szerkesztette Réthi Lajos. Füzve 3 ft. Csinos kemény kötésben 4 ft.

Ugyancsak **Stein János** könyvkereskedésében előfizethetni a

„Magyar Bazar“

szépirodalmi és divatlpra, megjelenik havonként kétszer a **német Bazar** mintájára és képeivel, **szabási-mintákkal**, és minden hóban

egy **SZINES DIVATKÉPEL.**

Előfizetési ára: Postai küldéssel 1/2 év 2 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

„ „ „ 1/2 év 4 ft.

Utirajzok. Irta Zombori Gedő.

I-ső kötet: Magyarország, Austria, Morva és Csehország, Németország, Holland, Belgaföld, Angolország.

II-k kötet: Franciaország, Schweiz, Savoya és schweitzzi határhegyek, Olaszország, Krajna, Karantán és Steierország. A két kötet ára 2 ft.

Szerelmi pikantiák a francia udvari életből. Oettinger után közli Balázs Frigyes. Ára 1 ft 20 kr.

Képek a természetből. A felszerdült növényeknek Vagner Armin után felmutatja Kovács Antal. 10 könyvatom képpel. Ára 1 ft.

Képek a hazai történelemből. Ifjuság számára. Szerkeszté **Tánczos János**. Ára 50 kr. Diszkiadás, hat színezett képpel 1 ft 60 kr.

Utazás keleten. Irta b. Orbán Balázs. 6 kötet. Egy kötet ára 1 ft.

Ugyan csak **STEIN JÁNOS**nál Kolozsvárt:

Pozner Károly Lajos

első magyar és kir. szabadalmazott

vonuló intézetének és kereskedelmi

könyvgyárának

Főraktára,

a hol is intézetek, gyárosok, kereskedők és iparosok számára megkíván-

tató, valamint háztartási és gazda-tisztítási számadásokhoz, úgy szintén közönségi

hivataloknak szükséges — bármily alaku — kisebb és nagyobb — vonalozott és

vonalzatlan könyvek — nagy választékban — határozott gyári áron kaphatók.

(235)

(1—2)

Kolozsvár és Torda között az ország-

utól nem messze eső Tur helysége özs-

vas birtokosságának koresmárlási joga; és

két-kövi tisztelő malmá, augusztus első

napjától kezdve, ezen hó 22-én haszon-

bérbe kiadandó.

(233)

(1—3)

Eladó birtok.

Méltóságos Béldi István urnak Maros-

Vásárhelytől egy negyed órai távolságra

Náznánfalván, Kisfaludon és Szentkirályon

lévő fekvő birtoka, 90 hold 49 □ öl szántó,

27 hold 500 □ öl rét, 25 hold 400 □ öl

erdő, 1 hold 173 □ öl szőlő, 10 hold

584 □ öl legelő, 2 hold 1190 □ öl benn

a helységben termékeny hely, egy terje-

delmes, minden gazdasági épületekkel el-

látott urak és 7 per alatt levő zseller

belső telek és ezekhez tartozó 65 hold

388 □ öl külösök, összesen 222 hold 484

□ öl fekvőségek örökön kedvező felté-

telek mellett eladók. Értekezhetni bérmen-

tes levelekkel és személyesen alólirt meg-

bizottal M.-Vásárhelytől

PÁVAI V. ELEK, ügyvéd.

(229)

(2—3)

Egy fiatal ember, ki a 4 gymnasialis

osztályt bevégezte, egyúttal a német és

román nyelvben jártas legyen, **gyógy-**

szerész gyakovoknak illő föltételek

mellett felvétetik. Bérmentett levelek Sze-

czy G. gyógyszerészhez N.-Selykre

címzendők.

WINKLER JÁNOSnál

(228) N.-Egyeden (3—3)

1200 veder

1865-beli bor eladó,

melyből kevesebbet is lehet kapni.